

Orientace - knihovna
Pražské fraktály

Adin Ljuca
501 words
14 February 2009
Lidové Noviny
LDENVY
23
Czech

(c) 2009 LIDOVÉ NOVINY Newton IT s.r.o. All rights reserved

Sbírka bosenskohercegovského básníka Saši Skenderiji (* 1968) Proč musel být trpaslík zastřelen vyšla v anglickém překladu, v češtině však zatím ne, ačkoli většinu knihy napsal autor v době, kdy žil Praze. Po půlroce stráveném v obleženém Sarajevu a pěti letech v Čechách se Skenderija nakonec usadil v Ithace v americkém státě New York. Recenzovanou knihu tvoří chronologicky řazený výbor básní z let 1990-2003. Většina veršů z prvního cyklu Nic není jako ve filmu vznikla v obklíčeném Sarajevu. Po šesti měsících pekla a poté, co mu „papoušek, traumatizovaný neustálými / detonacemi, dočista oněměl ... zřítíl se s bidýlka jako malíř / zasažený na štaflích infarktem“, hodil Skenderija papouška do popelnice a uprchl do Prahy. Jak řekl v jednom rozhovoru, „v situaci uprchlíka jsem v kulisách postkomunistické Prahy sbíral střepy, zbytky a záplaty světa, který se zhroutil ... a nepřestával se dál rozpadat a rozsyávat“. Vznikl tak druhý cyklus knížky s názvem Pražské fraktály.

Byť sbírka nepostrádá jistou dějovou linii, tvořenou záznamy pouti z obleženého Sarajeva do Ithaky, jedná se v zásadě o básně milostné. Válečnou zkušeností narušený autor se snaží znovu hledat cestu zpátky k lidem a k lásce. Na této cestě představuje Praha důležitou stanicí, nikoli pouhou kulisu. „V Praze můžeš vidět zájezd slepých, jak bílými tykadly / přeměřují elokvenci průvodce: gotické portály, barokní / uzavřenost volumnů...“, nebo v latinskoamerickém nočním klubu „v půl čtvrté ráno, / vedle opilých Kečujů zalehlých na stolech, potápějí se / do zoufalství pražské holky jako bosenská městečka / na radiových zprávách“. Na cestě do Ithaky jsou pohledy, jež Praha nabízí, stejně svůdné a podobně nebezpečné jako písně sirén. Skenderija však neuhýbá očima a zaznamenává tak různé obrazy, např. dívku v minisukni se zlomenou nohou: „na jedný noze gips, na druhý podvazky“. Třetí - americký - cyklus Loci Communes je nejkratší. Nic jím ovšem nekončí, ani trápení, spíš naopak: „To nejhorší, jako vždycky, teprve přijde.“ Knihu přeložil Wayles Browne, profesor lingvistiky a slavistiky na Cornellově univerzitě, znalec všech slovanských jazyků, jenž zde vedle řady dalších předmětů vyučuje také češtinu.

Skenderija v době svého pražského pobytu získal roku 1997 na Univerzitě Karlově doktorát po obhajobě disertace o kyberprostoru a informatice. Na FF UK vyučoval na katedře informatiky, kde inicioval vznik studijní skupiny pro interdisciplinární studia nových médií. Vedle toho také pracoval jako systémový knihovník Státní technické knihovny. V českém prostředí je proto známější v knihovnických než literárních kruzích, byť jeho verše patří k tomu nejlepšímu, co v Praze v 90. letech vzniklo. Pár Skenderijových básní se v českém překladu objevilo alespoň ve výběru Dušana Karpatského Vzkázání ze dna noci. Literatura Bosny a Hercegoviny v obklíčení a vyhnání.

Možná se po bosenském a anglickém vydání dočkáme jednou i českého. Pokud bude mezitím někoho zajímat, proč musel být trpaslík zastřelen, dozví se to v českém překladu titulní básně na autorově webové stránce <http://www1.cuni.cz/~skenders/poetry/czech.pdf>.

Knihy vybíráme ve spolupráci s pražskými knihkupectvími Academia a Fišer

ČESKY NEVYŠLO

Why the Dwarf had to be Shot Sasha Skenderija V překladu Waylese Browneho vydalo Black Buzzard Press, Austin 2008. 96 stran.

W95LNAME.102

Document LDENVY0020090214e52e0002u